

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قرآن و بهداشت روان

(نمایندگی رفتاری)

جلد ششم

تألیف:

عبدالله اسدی مقدم

فهرست

۹	- پیشگفتار
۱۱	- عجب از دیدگاه اسلام
۱۲	- معالجه مرض عجب
۱۲	- معالجه اجمالی
۲۲	- معالجه تفصیلی
۲۲	- غرور در قرآن مجید
۱	- توهם و غرور یهود
۳۲	- موضع قرآن کریم در برابر پندار اهل کتاب
۲۴	- ۲ - غرور فرعون و تحریر موسی (علیهم السلام)
۲۵	- پیامهای آیه
۳۶	- ۳ - دنیای فربینده
۳۸	- ۴ - توهם و غرور کفار
۴۰	- ۵ - فربیندگی آرزوهای طولانی
۴۲	- ۶ - غرور منافقین به قدرت خودشان
۴۴	- ۷ - مغور شدن به نعمت
۴۴	- نکته‌ها
۴۵	- تفاوت غرور و تکبر
۴۷	- عجب و خودپستی از دیدگاه روانشناسی
۵۰	- تفاوت مختال و فخور
۵۲	- فربیندگی دنیا
۵۴	- روانشناسان میان دو نوع غرور تفاوت قائلند:
۵۵	- فواید غرور مثبت
۵۶	- مضرات غرور ناسالم
۵۶	- نشانه‌های انسان مغور
۵۷	- ویزگی‌های غرور در روانشناسی، چطور آن را شناسایی کنیم

- ۱ - میل مفرط به دریافت پاداش از دیگران
- ۲ - دائمًا از خودشان و دستاوردهایشان صحبت می‌کنند
- ۳ - خوشابندی اولیه
- ۴ - جبران افراطی ضعف‌هایشان
- ۵ - در ایجاد رابطه مشکل دارند
- ۶ - آنها اشتباهات خود را تشخیص نمی‌دهند و نقدپذیر نیستند
- ۷ - تقاضای بخشش را دشوار می‌دانند.
- ۸ - آنها نسبت به کسانی که دوستشان ندارند، بی‌تحمل هستند.
- آثار سوء غرور
- نشانه‌های غرور
- راه‌های درمان غرور منفی
- عجب از دیدگاه احادیث
- تواضع از دیدگاه احادیث
- داستان‌ها در مورد غرور و عجب
- تکبیر از دیدگاه اسلام
- اقسام تکبیر
- استکبار و خودبزرگبینی در قرآن
- ۱ - امتناع استکباری ابلیس
- فرجام تکذیب و استکبار
- عاقبت مستکبران قوم ثمود
- فرق پرسش مستکبران و پاسخ مستضعفان
- مستکبر مباش
- روی گردانی از آیات خدا با تکبیر
- نزاع و جدال ستمگران و مستکبران در پیشگاه خدا
- استکبار و حیله‌گری سرجشمه بدیختی‌ها
- محاجة ضعفا و مستکبران در دوزخ
- عقاب شدید به خاطر بی‌اعتنایی به نایبیات مؤمن
- پیام‌های آیه
- مستکبران مایه عبرت دیگران

۹۹	آثار تکبر
۱۰۴	تکبیر از دیدگاه روایات
۱۰۹	پرهیز از تکبیر و اخلاق جاھلی
۱۱۳	راههای درمان تکبیر
۱۱۹	فضیلت تواضع
۱۲۲	نمونه‌هایی از تواضع و فروتنی اولیای گرامی اسلام
۱۲۳	شیوه عملی پیشوایان
۱۲۴	داستان‌ها در مورد تکبیر
۱۴۲	قسawat قلب در قرآن
۱۴۴	قسawat قلب از دیدگاه اسلام
۱۴۵	مراحل سیر تزویی انسان تبهکار
۱۴۷	چگونگی قسawat و انتراحت قلب آدمی
۱۴۸	مهر خوردن دل‌ها
۱۴۸	ویژگی‌های قلب مریض:
۱۵۱	راز بسته شدن دل‌های کافران
۱۵۲	مقصود از قلب در قرآن
۱۵۲	قلب روحانی و سمع و بعد درونی
۱۵۳	گوناگونی مدرکات و ابزارهای ادراکی انسان
۱۵۴	در وجود انسان دو مرکز نیرومند به چشم می‌خورد:
۱۵۶	احادیث در مورد قسawat قلب
۱۵۸	عوامل قسawat در قرآن
۱۵۸	۱ - لجاجت در مقابل حق
۱۵۹	۲ - نقص عهد و پیمان‌شکنی
۱۶۰	۳ - نفاق و فتنه‌انگیزی
۱۶۲	۴ - تقلیدهای کورکورانه
۱۶۵	۵ - هواپرستی
۱۶۵	۶ - غوطه‌ور شدن در گناه
۱۶۶	۷ - مردن دل
۱۶۸	۸ - زنگار دل

۱۷۰	۹ - تنگی سینه
۱۷۲	۱۰ - نداشتن درک و فهم صحیح
۱۷۳	۱۱ - جهل و گمراهی
۱۷۴	۱۲ - آرزوهای طولانی
۱۷۵	۱۳ - زیاده‌گویی و پرحرفی
۱۷۵	۱۴ - گوش دادن به موسیقی حرام
۱۷۶	۱۵ - دنیاپرستی
۱۷۷	۱۶ - تزیین شیطان
۱۷۸	۱۷ - انکار
۱۸۰	۱۸ - تعصّب
۱۸۳	۱۹ - انحراف
۱۸۴	۲۰ - نزاع و مشاجره
۱۸۵	آثار زیانبار قسالت قلب
۱۸۵	۱ - تکذیب آیات الهی
۱۸۵	۲ - حرمان قلب واژگون از برکات آسمانی
۱۸۶	۳ - مانع سیر در آیات آفاقی و انفسی
۱۸۷	۴ - دلمردگی
۱۸۷	۵ - کاهش روزی
۱۸۹	۶ - پراکندگی مردم از اطراف آدم
۱۸۹	۷ - تحریف کتب آسمانی
۱۹۰	۸ - ترك تضرع
۱۹۰	۹ - حق ناپذیری
۱۹۲	۱۰ - شکنجه مؤمنان
۱۹۳	۱۱ - ظلم و ستم
۱۹۴	۱۲ - غفلت
۱۹۶	۱۳ - مانع ایمان
۱۹۷	۱۴ - مانع تابش نور خدا
۱۹۸	۱۵ - مخالفت با دعوت انبیاء
۱۹۹	۱۶ - مانع تعقل و تفکر

پیشگفتار

سلامت در فرهنگ متعالی اسلام به عنوان یک ارزش مطرح شده و شفابخشی قرآن و راهکارهایی که برای سلامت با فشارهای روحی و تأمین بهداشت روانی انسان بیان کرده، مورد توجه بسیاری از پژوهشگران بهداشت روانی قرار گرفته است.

در قرآن کریم آیات بسیاری وجود دارد که فطرت وجودی انسان و حالات گوناگون روان او را متذکر شده، علل و عوامل انحراف و بیماری‌ها و همچنین راه‌های تهذیب و تربیت و درمان روان انسان را نشان داده است، آیاتی که در خصوص روان انسان در قرآن کریم وجود دارند، نشانه‌هایی هستند که انسان برای ساختن خود و خصلت‌های گوناگونش می‌تواند از آنها راهنمایی بجوید و برای دستیابی به روشی درست به منظور تهذیب و تربیت نفس خویش توسط آیات مزبور ارشاد شود. برای حفظ تعادل شخصیتی، قرآن دستورها و آموزه‌هایی را بیان نموده است که در سایه آن شخصیت انسانی از تعادل لازم برخوردار خواهد شد.

مباحث مطرح در بهداشت روانی حاصل افکار و تجربه بشر است و در آن تغییر و تکامل وجود دارد، ولی تعالیم قرآن چون از طرف خداوند است تغییر و تحول ندارد. لذا نمی‌توان آیات و روایات را بر افکار بشر تطبیق داد، چه بسا تعالیم اسلامی در پی تبیین مطالب عمیق تری می‌باشد، که افکار بشر به آنها دسترسی ندارد، و اگر این تطبیق به تحمیل نظر منتهی شود تفسیر به رأی خواهد شد که ممنوع است. از این‌رو علوم بشری را برای فهم بهتر آیات می‌توان استخدام کرد، یا حقایق قرآنی را به عنوان

م موضوعات و نظریه‌های جدید علمی به دانشمندان عرضه کرد تا شواهد تجربی آن را پژوهش کنند.

والسلام عليکم و رحمة الله

عباسعلی اسلامی

۱۴۰۰/۸/۱۴